

1.4 SUBTEMA L'ESPIRITUALITAT

A. TEMA

La paraula "espiritualitat" no existeix en la majoria dels vocabularis juvenils. No se'n parla mai a *El Cor de la Ciutat*, ni a *Ventdelplà*. Quan apareix la paraula "espiritualitat" serveix per retratar gent que està malament psicològicament o que té deliris místics fruit d'un excés de porros, pastilles o de budisme.

A una gran majoria d'escoles i universitats no es parla mai d'espiritualitat. Venim d'una generació que va declarar que només érem matèria i que la persona es podia entendre únicament a partir de la psicologia o de les relacions econòmiques i de poder.

En canvi, hi ha molta gent que diu que "se sent buida", "em falta alguna cosa".

La qüestió de l'espiritualitat sorgeix quan ens adonem del caràcter limitat de la nostra existència. El caràcter limitat del nostre cos, que no ens permet arribar allà on voldríem, que no ens permet donar-nos tot el què voldríem; o que simplement es mor, i en tenim experiència a través de les morts d'amics i familiars ben propers. La qüestió de l'espiritualitat sorgeix quan ens adonem del caràcter limitat de les nostres capacitats, quan notem que no estem bé amb les coses tal i com estan, que tenim un desig perquè siguin diferents... quan notem que el nostre cor desitja més, molt més... no més coses, més humanitat, més solidaritat... Quan

ens adonem que per moltes activitats que fem hi ha un nucli en la persona de l'altre que mai no podem assolir i que algunes civilitzacions ho van anomenar "ànima".

La nostra experiència vital com a persones no es redueix al nostre cos. Hi ha una dimensió interior que la podem anomenar dimensió "espiritual", dimensió del desig il·limitat: desig il·limitat de ser estimat, desig il·limitat de bellesa, desig il·limitat de pau i solidaritat, desig il·limitat de Ser.

B. TEXT BÍBLIC

SALM 63 (62)

"Tu ets el meu Déu, Senyor; a l'alba et cerco.
 Tot jo tinc set de tu,
 per tu es desviu el meu cor
 en terra eixuta, assedegada, sense aigua.
 Jo et contemplava al santuari
 quan et veia gloriós i poderós.
 L'amor que em tens és millor que la vida;
 per això els meus llavis et lloaran.
 Que tota la vida et pugui beneir
 i alçar les mans lloant el teu nom.
 Saciat del bo i millor,
 et lloaré amb el goig als llavis.
 Quan des del llit et recordo,
 passo les nits pensant en tu,
 perquè tu m'has ajudat,

i sóc feliç sota les teves ales.
 La meua ànima s'ha enamorat de tu,
 em sosté la teua mà.
 Però ells, que volen la meua mort,
 baixaran al més pregon de la terra,
 seran víctimes de l'espasa,
 menjar per als xacals.”

Jesús és “la” persona veritablement espiritual. No en el sentit que no s'ocupa de les coses materials (al contrari, el trobem molt implicat en la realitat de cada dia, en el sofriment dels altres, en les polèmiques religioses, etc), sinó en el sentit que està habitat radicalment per l'Esperit. Aquesta presència de l'Esperit li dóna la força interior per poder confiar sempre, des del més profund del cor, en Déu. La veritable espiritualitat (que no s'ha de confondre amb l'espiritualisme) és aquesta confiança existencial en l'Amor, confiança que ens fa capaços de lluitar també quan sembla que tot està perdut.

EVANGELI DE JESUCRIST SEGONS SANT MATEU 22,34-40. EL PRIMER MANAMENT

Quan els fariseus van saber que Jesús havia fet callar els saduceus, es reuniren tots junts, i un d'ells, que era mestre de la Llei, per provar-lo li va fer aquesta pregunta:

-Mestre, quin és el manament més gran de la Llei?

Jesús li digué:

-Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima i amb tot el pensament. Aquest manament és el més gran i el primer. El segon li és semblant: Estima els altres com a tu mateix. Tots els manaments de la Llei i dels Profetes es fonamenten en aquests dos.

CLAU DE LECTURA:

En l'evangeli no hi trobem textos que parlin de l'enfrontament de Jesús amb altres persones pel fet de negar la dimensió espiritual explícitament. Es tractava de societats amb una presència central del fet religiós. En canvi, ens trobem amb situacions on Jesús denuncia que les pràctiques religioses són buides de contingut espiritual.

La formulació del “manament” per excel·lència del cristianisme és més actual que mai. Què vol dir? Entre altres coses expressa que la persona humana no pot assolir la seva humanitat més profunda sense el reconeixement de la seva naturalesa creada, limitada. Re-coneix que tu ets limitat i que ni amb la ciència, ni amb la tecnologia, ni amb la política, ni amb l'economia no ho pots tot. Re-coneix que hi ha una realitat que no és com tu ets (limitat) sinó que és absoluta, infinita... Aquesta realitat és la que s'obre dins del teu cor. Aquesta realitat és la que configura la teua dimensió espiritual. Aquesta és la realitat que el cristianisme ha anomenat Déu.

Quan els fariseus van saber que Jesús havia fet callar els saduceus, es reuniren tots junts, i un d'ells, que era mestre de la

Llei, per provar-lo li va fer aquesta pregunta: Mestre, quin és el manament més gran de la Llei? Jesús li digué: Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima i amb tot el pensament. Aquest manament és el més gran i el primer. El segon li és semblant: Estima els altres com a tu mateix. Tots els manaments de la Llei i dels Profetes es fonamenten en aquests dos.

El següent salm ens descobreix una de les experiències més fonamentals del ser persona: l'alteritat, ser un ser dialoga o dialògic: només puc ser profundament jo quan sóc capaç de formular i acceptar un "tu".

La forma més clara d'entendre la dimensió espiritual de la persona és entendre-la com a una RELACIÓ. Establim una relació amb un TU que viu a l'interior de nosaltres mateixos, que és el més profund de nosaltres mateixos: el Ser de Déu.

EVANGELI DE JESUCRIST SEGONS SANT LLUC 23,46.

"Jesús va cridar amb tota la força:

-Pare, confio el meu alè a les teves mans.

I havent dit això, va expirar".

C. TEXT COMPLEMENTARI

"L'home està cridat a viure en el seu interior, prenent a les seves mans les regnes d'ell mateix, tot sencer: només partint d'aquí l'home po-

drà trobar el punt que té assignat en el món."

(E. Stein)

"La dimensió espiritual capacita la persona per un coneixement de tot allò que l'envolta, per aprendre del passat i per projectar-se en el futur, donar un sentit a allò que fa, ser creatiu, lliure, transcendent la materialitat d'allò que l'envolta. L'esperit és allò que ens permet ser amos de nosaltres mateixos i elevar-nos per sobre d'allò purament instintiu."

(J. Sahagún Lucas)

"La llibertat és l'element essencial de l'esperit; l'existència espiritual és lliure per la seva mateixa essència".

(E. CORETH, p. 112.)

"El cos i l'ànima s'alliberen recíprocament gràcies al seu mutu diàleg. L'ànima forma i educa el cos per a posseir-se a si mateixa. El cos amb les seves activitats permet a l'ànima expressar-se i conèixer-se. D'aquesta manera, l'ànima és un esperit que adquireix una consciència de si modelant el seu cos en relació amb el món".

(Cf. J. MOURoux, *Sentido cristiano del hombre*, Ediciones Palabra, Madrid, 2001, p79.)

"Como decía Carrel: «El pensamiento es hijo de las glándulas endocrinas lo mismo que de la corteza cerebral". O más explícitamente: «Pensamos con las manos tanto como con el cerebro; pensamos con el estómago, con todo nuestro ser. No debemos separar lo uno de lo otro"».

(Carrel)

“La pròpia casa és un lloc on se’ns espera. Som feliços quan sabem que algú ens espera a casa. Potser no entro a la meva casa interior perquè no sé si m’espera algú.

La persona és una casa habitada per Déu. Déu és a casa meva. Espera sempre en el meu cor. A vegades no ho sabem i no volem entrar dins de casa nostra perquè els espais buits no ens fan sentir bé. Per això ens llencem a l’acció i ens atreu qualsevol tipus d’activitat i moviment. El silenci i la sensació de buit pot angoixar i espantar. Però només quan es deixa tot i s’entra a casa és quan sabem que algú ens espera en ella”.

(J. F. Moratíel)

“Això és el que van descobrir els grans coneixedors de la vida interior de tots els temps: que hi ha una força que et porta cap al propi centre amb un poder d’atracció molt superior al que tenen totes les coses del món. I en aquest centre van descobrir la irrupció d’una vida superior nova, poderosa: d’una vida sobrenatural divina”.

(Edith Stein. Ser finit i ser etern).

El jo personal es troba enterament en ell en la interioritat més pregona de l'ànima. Quan viu en aquesta interioritat, disposa de força total de l'ànima i pot utilitzar-la lliurement. A més, és en aquest moment que el jo personal es troba al més a prop possible del sentit de tot el que passa; està obert a les exigències que se li presenten, pot apreciar millor la seva significació i la seva importància. Ara bé, són pocs els homes que viuen tan concentrats en si mateixos. Normalment el jo se situa més aviat en la superfície; sens dub-

te, si li passa que és profundament impressionat per successos importants i atret a la profunditat, llavors tracta de respondre a l'esdeveniment amb una conducta convenient, però després d'un temps més o menys llarg, torna a la superfície... Tanmateix, qui viu recollit en la profunditat percep igualment les coses petites dins de les grans unitats; és l'únic que pot apreciar d'una manera justa la seva importància i ordenar la seva conducta d'una manera adequada.”

(Edith Stein. Ésser finit i ésser etern)

“Déu em punxava amb les seves crides interiors perquè jo no em sentís inquiet fins que Ell se’m fes evident a la mirada interior. La mirada de la meva ment, abans confusa i apagada, s’anava aclarint dia a dia. (...) Mogut davant d’aquestes coses a tornar sobre mi mateix, vaig entrar en el meu interior guiats per Déu, i ho vaig poder fer perquè Ell va ser la meva ajuda; vaig entrar a vaig veure amb els ulls de la meva ànima –que no sé com dir que són– una llum fixa sobre els meus ulls, sobre la meva ment, no la llum que veiem habitualment, ni res de semblant, sinó més gran, com si brillés i amb més claredat i ho il·luminés tot amb la seva grandesa; no era la llum que sempre veiem, sinó diferent, diferent a totes les altres”.

(Sant Agustí. Confessions. Juny 386).

“En la interioritat es capta interiorment l’essència de l’ànima. Quan el jo viu en aquesta interioritat sobre el fonament del seu ser, es troba com a casa seva. Llavors arriba a entendre el sentit del seu ser, experimenta la força concentrada en

aquest punt abans de la seva divisió en forces separades. Quan la seva vida s'alimenta d'aquesta interioritat viu plenament i assoleix el grau més elevat del seu ser. Els elements rebuts de l'exterior no subsisteixen només com a records, sinó que aquests poden transformar-se en carn i en sang. Així es converteixen en una font dinàmica dispensadora de vida.

El jo personal es troba profundament amb ell mateix en la interioritat més profunda de l'ànima. Quan viu en aquesta interioritat disposa de la força total de l'ànima i pot utilitzar-la lliurement. A més, es troba el més aprop possible del sentit de tot el que pot esdevenir; està oberta a les exigències que se li presenten; pot apreciar millor la seva significació i importància."

(Edith Stein. Ser finit i ser etern).

"A l'essència de l'home com a tal pertany la doble naturalesa següent: ser una persona espiritual i ser informat corporalment. Com a esperit, l'essència forma part del mateix gènere d'ens que tots els esperits creats. Com a informada orgànicocorporalpsíquicament, forma part del gènere dels éssers vivents. Però ja que l'ésser espiritual i l'ésser orgànicomaterialpsíquico no es presenten en ella separats i juxtaposats, sinó que són un per consegüent em sembla més just parlar de gènere particular."

(Edith Stein. Ésser finit i ésser etern)

"De l'ésser espiritual brollen l'activitat nacional i l'activitat lliure. Aquestes tres característiques són constitutives de la persona. Li atorguen una dignitat única en el món dels cossos. No hi ha res de tan excel·lent i de tan preuat en

el món com qualsevol ésser humà."

(A. Lobato, Dignitat i aventura humanes, Edibesa, Madrid, 1997, p. 84).

"L'esperit es realitza a si mateix en i per al cos, de manera que esperit i cos no formen més que una unitat sistemàtica, una unitat substancial. Això és el que permet l'ésser humà encarnar-se en una història, aprendre de la història i fer història. Més encara, l'ésser humà és l'únic ésser que té biografia i que pot elegir quina biografia prefereix viure i això ho pot fer perquè és més que un cos i una intel·ligència, és molt més que uns instints i uns hàbits, és molt més que un cervell i unes emocions. L'ésser humà té autoconsciència i llibertat, dues facultats manifestament espirituals que situen l'ésser humà en el cim de l'univers conegut. Això és el que fa l'ésser humà un ésser transcendent capaç de transcendir els seus instints, les seves passions, la seva intel·ligència, les seves emocions, el seu cos i, fins i tot, el seu esperit, i fer-se quelcom completament nou, imprevisible i sorprenent, en definitiva, és un ésser amb una dignitat que no té cap altre ésser."

"S'anomena espiritual el subjecte capaç d'existir i d'obrar sense dependre intrínsecament d'un organisme o, en termes més generals, de la matèria."

« L'esperit és allò que ens permet creure els uns en els altres i ens capacita per creure en Déu. L'esperit ens dona la capacitat d'inventar, innovar, imaginar, crear. L'esperit ens permet tenir idees i compartir-les, escoltar, comprendre, parlar, dialogar. L'espiritualitat ens permet transcendir

els límits de l'espai i del temps. Per això, espiritualitat és llibertat, és diàleg, és comunió. És llibertat perquè ens permet viure més enllà dels condicionaments materials, instintius, més enllà de les limitacions del nostre cos i de la nostra intel·ligència. Podem estar en una cadira de rodes però la nostra vida pot ser tant rica o més que una altra persona que pot caminar i córrer. Espiritualitat és diàleg perquè el meu mateix esperit em mou a trobar-me amb els altres i amb Déu. De fet, la pregària és diàleg amb Déu, és trobada amb Déu. Una vida espiritual intensa és una intensa relació amb Déu. En fi, espiritualitat és comunió perquè l'esperit tendeix a conèixer i compartir a relacionar-se i això porta cap a la comunió amb els demés i amb Déu". (EC)

"Espiritualitat és viure una intensa vida interior, és saber somriure no només amb els llavis sinó també amb el cor. Espiritualitat és trobar la llum quan totes les demés llums s'han apagat. Espiritualitat és la vida del cor que s'obre a les experiències que li ofereix la vida, en gaudeix i les comparteix. Espiritualitat és la vida de l'esperit que no necessita posar-se la roba més cara per ser feliç o conduir un cotxe impressionant per sentir-se viu. Espiritualitat és també el diàleg íntim i alegre que mantenim amb el nostre Pare del Cel en qualsevol ocasió de la nostra vida. Espiritualitat és un sentiment de comunió amb tot l'univers. Espiritualitat és amistat i afecte vers Jesús que sempre és en el nostre cor. L'autèntica espiritualitat és tenir un cor espaiós per poder abraçar totes les persones que s'acosten a nosaltres i oferir-los el millor que tenim. En definitiva, espiritualitat és

viure amb la màxima intensitat". (EC)

"En l'Evangeli m'he trobat amb mil versets que m'han invitat i suggerit a entrar dintre de mi. Un d'ells és aquella paraula de Jesús que ens assegura: "Vindrem a ell i en ell farem estada". En el silenci algú sempre ens dóna la benvinguda. Dins de nosaltres hi ha el mestre que no hem escoltat suficientment. Només cal viure enamorats i amb agraïment".

(J. F. Moratíel)

"Sempre ens agrada sentir expressions així: "Vull que et sentis com si fossis a casa teva". És el mateix que ens diu Déu a través del silenci: "Sent la pau a casa teva, troba't bé a casa teva. Les portes estan obertes per a tu". La clau de casa meua, la clau del meu cor, és el silenci. L'encant del silenci és que ens fa buits, ens fa habitables. Buits per a viure, per a compartir..."

(J. F. Moratíel)

"Hi ha molts gestos de la tendresa de Déu al llarg de la Bíblia i es poden sentir cadascun d'ells des del silenci:

- "si ningú et necessita, jo et cerco"
- "si no tens a ningú, em tens a mi"
- "si no sentis l'amor dels demés en tu, la meua alegria és estimar-te"
- "si em mires, veuràs la veritat del teu cor"
- "si et resisteixes, no vull que facis res a la força"
- "si vols veure el meu rostre, mira una flor, una font, un nen"
- "si tens gana, jo sóc pa de vida per a tu"
- "si ets dèbil, et donaré la meua força i la meua energia"
- "si em parles, tracta'm de tu"

- “si vols conversar, jo t’escolto sempre”
- “si tots t’obliden, el meu cor s’estremeix recordant-te”
- “si et diuen que ets inútil, jo no puc prescindir de tu”

(J. F. Moratíel)

D. TEXT DEL MAGISTERI

“L'Església sap bé que quan defensa la dignitat de la vocació humana, el seu missatge concorda amb els desigs més secrets del cor humà, retornant l'esperança als qui ja desesperen de llur sort superior. El seu missatge, en comptes d'encongir l'home, infon llum, vida i llibertat per al seu progrés; i fora d'aquell, res no pot satisfer el cor humà: “Ens has fet per a Tu”, Senyor, “i el nostre cor és insatisfet fins que no reposa enTu”.

(Concili Vaticà II. Gaudium et Spes, 21).

RENOVAR LES NOSTRES COMUNITATS CRISTIANES. CARTA PASTORAL DELS BISBES DE PAMPLONA I TUDELA, BILBAO, SANT SEBASTIÀ I VITÒRIA. QUARESMA-PASQUA, 2005 LA RELIGIÓ PERVIU

39. Avui per avui l'Església viu moments d'estretor. Però –ho apuntàvem més enrere– la Religió perviu i adquireix un vigor renovat. Durant molt de temps els teòrics de la Religió han donat per fet que la secularització o emancipació de l'economia, del saber, de la política, de la vida social de la tutela i el control de l'Església

portaria irremissiblement la desaparició de les religions com a fenomen de relleu social. Mai van examinar amb rigor la seva pròpia convicció. L'experiència els ha desmentit. Els experts afirmen sòlidament que la Religió perviurà en el món secularitzat de formes diferents. Les antigues tradicions religioses, entre elles el cristianisme, seguiran convocant grans multituds de fidels. Tot un món de “nous moviments religiosos” està mostrant una vitalitat increïble, encara que solcada per moltes ambigüitats i adulteracions. Estan alimentades, al mateix temps, per una innegable necessitat religiosa (un buit de Déu) i per altres motivacions com la inseguretat provocada pels canvis socials, la voluntat de fugir de l'anonimat i de la massificació, la por de molta gent de perdre la seva identitat personal, la resistència davant l'individualisme.

Els especialistes afegeixen que, per comptes de l'anunciada desaparició social de les Religions, s'està operant en l'àmbit de la cultura moderna una transformació profunda, una veritable mutació religiosa. Estaríem en una fase de trànsit de la secularització a les “religions del sagrat”. Però el sagrat venerat per aquestes “religions” no és el Déu transcendent, anterior i superior a l'home que irromp en ell, el condueix a un reconeixement admiratiu i fascinat i a un canvi de “centre de gravetat” en la seva vida. El sagrat és simplement aquell fons interior de la persona que està més endins que les ocupacions professionals, les preocupacions econòmiques, la cura de la salut, l'activitat exterior, el que és mesurable i el que és palpable. És aquell espai interior en què l'home

o la dona prenen consciència del seu jo, de la seva dignitat i del gust per la bellesa i la contemplació. És aquella zona intocable, inviolable, íntimament íntima. Aquesta intimitat és sagrada. Buscar-la i cultivar-la és practicar "la religió del sagrat". La revista *Esprit* (1997) l'anomena "religió sense Déu". Podem preguntar-nos si hi ha Religió on no hi ha Altre a qui dirigir-se, adorar, entregar-se. Podem, per tant, considerar que aquest desplaçament del sagrat des de Déu fins la intimitat humana és una descomposició de la Religió i, fins i tot, una idolatria. Els experts són més mesurats. En l'experiència religiosa Déu és al mateix temps transcendent i immanent. En altres paraules: és Algú diferent de mi a qui m'entrego i és al mateix temps "més íntim que la meua pròpia intimitat" (Sant Agustí). Els grans místics han viscut simultàniament aquestes dues dimensions. En una cultura al·lèrgica a la imatge d'un Déu que irromp des de fora i retalla l'autonomia de l'home, el rebuig a viure atrapat per les urgències de la feina diària i l'acceptació del propi misteri interior podria suposar un pas cap a la Religió. Potser aprofundint en aquesta direcció podria accedir a obrir-se al Déu Transcendent.

[Carta pastoral dels bisbes de Pamplona i Tudela, Bilbao, Sant Sebastià i Vitòria. quaresma-pasqua, 2005]

"No se equivoca el hombre al afirmar su superioridad sobre el universo material y al considerarse no ya como partícula de la naturaleza o como elemento anónimo de la ciudad humana. Por su interioridad es, en efecto, superior al universo entero; a esta profunda interioridad retorna

cuando entra dentro de su corazón, donde Dios le aguarda, escrutador de los corazones, y donde él personalmente, bajo la mirada de Dios, decide su propio destino.

[Concili Vaticà II. *Gaudium et Spes*, 14].

EL DESAFIAMENT DE LA NO CREENÇA I LA INDIFERÈNCIA RELIGIOSA.

CONSELL PONTIFICI PER A LA CULTURA. 3 DE FEBRER DE 2006

NOVA RELIGIOSITAT

Amb la difusió de la indiferència religiosa en els països més secularitzats, l'enquesta sobre la increença ha revelat un aspecte nou entre persones que experimenten una dificultat real per obrir-se a l'infinit, anar més enllà de l'immediat i emprendre un itinerari de fe, un fenomen sovint qualificat com el retorn al sagrat.

En realitat, es tracta més aviat d'una forma romàntica de religió, una espècie de religió de l'esperit i del "jo", que enfonsa les seves arrels en la crisi del subjecte, es tanca progressivament en el narcisisme i refusa tot element historicoobjectiu. Es converteix, així en una religió fortament subjectiva, on l'esperit pot refugiar-se i contemplar-se en una recerca estètica, on no cal passar comptes a ningú sobre el propi comportament.

D.1 UN DÉU SENSE ROSTRE

Aquesta nova religiositat es caracteritza per l'adhesió a un déu que, sovint, no té rostre o característiques personals. A la pregunta per Déu, molts, es diguin creients o no, responen que creuen en l'existència d'una força o d'un

ésser superior, transcendent, però sense les característiques d'una persona, molt menys d'un pare. La fascinació per les religions orientals, transplantades a Occident, va acompanyada d'aquesta despersonalització de Déu. En els ambients científics, el materialisme ateu del passat dóna pas a una nova forma de panteisme, on l'univers es concebut com quelcom diví: *Deus, sive natura, sive res*.

El desafiament és gran per a la fe cristiana, que es fonamenta en la revelació del Déu tripersonal, a imatge del qual cada home està cridat a viure en comunió. La fe en un Déu en tres persones és el fonament de tota la fe cristiana, així com la constitució d'una societat autènticament humana. D'aquí la necessitat d'aprofundir en el concepte de persona en tots els camps per arribar a comprendre la pregària com a diàleg entre persones, les relacions interpersonals en la vida quotidiana i la vida eterna de l'home després de la mort corporal.

D.2. LA RELIGIÓ DEL "JO"

La nova religiositat es caracteritza perquè col·loca el "jo" en el centre. Si els humanismes ateus d'altres temps eren la religió de la "humanitat", la religiositat postmoderna és la religió del "jo", que es basa en l'èxit personal i en la consecució de les pròpies iniciatives. Els sociòlegs parlen d'una "biografia del faci-ho-vostè-mateix", en què el jo i les seves necessitats constitueixen la mesura sobre la qual es construeix una nova imatge de Déu en les distintes fases de la vida, a partir de diferents materials de naturalesa religiosa, utilitzats en una espècie de "bricolatge del sagrat".

És aquí pròpiament on es troba l'abisme que separa aquesta religió del jo de la fe cristiana, que és la religió del "tu" i del "nosaltres", de la relació que té la seva deu en la Trinitat, on les Persones divines són relacions subsistents. La història de la salvació és un diàleg d'amor de Déu amb els homes, format per les successives aliances establertes entre Déu i l'home, que caracteritzen aquesta experiència de relació, a la vegada personal i personalitzadora. La crida a la interioritat i a col·locar en el cor de la vida els misteris de la creu i la resurrecció de Crist, signe suprem d'una relació que va fins l'extrem de si mateix a l'altre, és una constant de l'espiritualitat cristiana.

D.3. QUID EST VERITAS?

Un altre tret característic d'aquesta nova religiositat és la falta d'interès per la veritat. L'ensenyament de Joan Pau II a les encíclicques *Veritatis splendor* i *Fides et ratio*, acollides favorablement fins i tot per intel·lectuals no creients, no sembla haver tingut, a part d'alguna honrosa excepció, gran ressò a l'interior de l'Església, començant per les universitats catòliques. En una cultura marcada pel "pensament dèbil", les conviccions fortes provoquen refús: més que creure en l'absolut de la fe, es tractaria de creure deixant sempre una zona d'incertesa, una espècie de "sortida d'emergència". Llavors passa que la pregunta sobre la veritat del cristianisme o sobre l'existència de Déu és ignorada, considerada irrellevant o sense sentit. La pregunta de Pilats, responen a la declaració de Crist, és sempre actual.

"¿Què és la veritat?" Per a molts, la veritat té

una connotació negativa, associada a conceptes com “dogmatisme”, “intolerància”, “imposició”, “inquisició”, “poder”, a causa, principalment, d’alguns esdeveniments en què la veritat ha estat manipulada per imposar per la força decisions de consciència que no tenien res a veure amb el respecte a la persona i la recerca de la veritat.

En realitat, la Veritat en el Cristianisme no és una simple idea abstracta o un judici èticament vàlid, o una demostració científica. És una persona, el nom de la qual és Jesucrist. Fill de Déu i de Maria. Crist es presentà com la Veritat (Jn 14, 6) i ja Tertul·lià observa al respecte que Crist va dir: “Jo sóc la veritat” i no “Jo sóc la tradició”. Parlar avui de l’Evangeli demana assumir el fet que la Veritat es manifesta en la pobresa de la impotència, d’Aquell que per amor ha acceptat de morir en creu. En aquest sentit, veritat i amor són inseparables: “En el nostre temps, la veritat es confon sovint amb l’opinió de la majoria. A més, molts estan convençuts que l’amor i la veritat són antagonistes. Però la veritat i l’amor necessiten l’un de l’altre. La germana Teresa Benedicta és testimoni d’això. La “màrtir per amor”, que va donar la seva vida pels amics, no es deixà superar en l’amor. Al mateix temps, buscà la veritat amb tota la seva ànima... La germana Teresa Benedicta ens diu a tots: No accepteu res com a veritat que estigui privat d’amor. I no accepteu com a amor res que estigui privat de veritat! L’un sense l’altre es converteixen en una mentida destructora” [11]. Així, “només l’amor és digne de fe”, l’amor esdevé el gran signe de credibilitat del Cristianisme, perquè no està separat de la veritat.

4.4. FORA DE LA HISTÒRIA

La nova religiositat està íntimament lligada a la cultura contemporània secularitzada, antropocèntrica, i proposa una espiritualitat subjectiva que no es fonamenta en una revelació lligada a la història. El que importa és trobar la manera i les vies per “sentir-se bé”. La crítica de la religió, que antigament es dirigia contra les institucions que la representaven, es basa sobretot en la falta de coherència i de testimoni d’alguns dels seus membres. Avui, és l’existència mateixa d’una mediació *objectiva entre la divinitat i el subjecte allò que es nega*. El retorn de l’espiritualitat sembla orientar-se cap a la negació de la transcendència, amb el consegüent refús d’una institució religiosa i cap al refús de la dimensió històrica de la revelació i del caràcter personal de la divinitat. I al mateix temps, aquest refús ve acompanyat de publicacions de gran difusió i emissions per al gran públic, en un intent de destrucció de l’objectivitat històrica de la revelació bíblica, dels seus personatges i dels esdeveniments que allí es narren.

L’Església està arrelada en la història. El Símbol de la fe menciona Ponç Pilat per assenyalar l’ancoratge de la professió de fe en un moment particular de la història. L’adhesió a la dimensió històrica concreta és fonamental per a la fe i la seva necessitat se sent entre molts cristians que desitgen veure la concordança entre la veritat del cristianisme i de la revelació bíblica, per una part, i les dades de la història, per l’altra. L’Església és sagrament de Crist, per-

llongació en la història dels homes del misteri de l'Encarnació del Verb de Déu, esdevinguda fa dos mil anys. Bossuet, l'"àguila de Meaux", ho expressava així: "L'Església és Jesucrist, però Jesucrist proclamat i comunicat".

4.5. NOVES FORMES DISCUTIDES

Per completar aquesta ràpida descripció, apareixen com a resposta a l'aparició d'aquesta religiositat multiforme, sense nom ni rostre, noves formes destacades del panorama religiós en la cultura contemporània.

Neixen en l'Església nous moviments religiosos amb una estructura ben determinada i un sentiment fort de pertinença i solidaritat. L'existència i la vitalitat d'aquests moviments, que corresponen a la recerca espiritual, donen testimoni d'una religiositat forta, no narcisista i, sobretot, arrelada en l'encontre personal i eclesial amb Crist, en els sacraments de la fe, en la pregària, en la litúrgia celebrada i viscuda com a Mistagogia, en la participació del misteri del Déu viu, font de vida per a l'home.

Els fonamentalismes, tant cristians com islàmics o hindús, acaparen avui l'actualitat: en una època d'incertesa, aquests moviments actuen com a catalitzadors de la necessitat de seguretat, fossilitzant la religiositat en el passat. La fascinació indiscutible que exerceixen en un món sotmès a constants mutacions, respon a necessitats d'espiritualitat i identificació cultural. És just dir que el fonamentalisme es presenta com el revers de la nova religiositat.

L'intent d'elaborar una nova religió civil, que

es manifesta progressivament en diferents països d'Europa i d'Amèrica del Nord, neix de la necessitat de trobar símbols comuns i una ètica constituïda sobre el consens democràtic. El despertar dels valors vinculats a la Pàtria, la recerca dels consens ètic a través de la creació de Comitès ad hoc, la simbologia dels grans esdeveniments esportius als estadis, amb motiu dels Jocs Olímpics o els Mundials de Futbol, deixen veure la necessitat de recuperar els valors transcendents i de fonamentar la vida dels homes a partir de signes visibles compartits, acceptats en una cultura pluralista.

Integrant aquests fenòmens en els seus aspectes positius i negatius, la pastoral de l'Església tracta de respondre als desafiaments que la nova religiositat presenta a l'anunci de la Bona Nova de Crist.

E. UN DIBUIX O VINYETA

J. LUÍS CORTÉS. UN DIOS LLAMADO ABBA!

F. UNA CANÇÓ

La recerca espiritual és inherent a la persona humana. Els camins espirituals, avui, vénen sovint marcats a través de la música actual. Com és el cas d'aquesta cançó.

TÍTOL: CAMINO INTERIOR
CD: POKITO A POKO
GRUP: CHAMBAO

Temores, suspiros,
quebrantos que traen el llanto.
Deseos, esa extraña fuerza que me provoca, ay, ay, ay.

Palabras, que se las lleva el viento y son de mi boca.
Pensamientos malos que me envenenan,
yo quiero librarme de esta condena.

Y encender esa luz que llevamos dentro...
Destellos, conectan lo puro que llevo dentro.
Sonrisas, calor y dulzura pa' mis adentros, ay, ay, ay.

Miradas, que rozan la punta del entendimiento.
Pensamientos puros que me liberan,
llenos de bondad y buenos sentimientos.

Y encender esa luz que llevamos dentro...

Bebe ens proposa un viatge. Un viatge interior, quan el temps es para. És aquest viatge el que pot donar la pau interna. El mapa se hace pequeño, mi alma pide más. En entrar a la pròpia vida interior descobrim un univers infinit. Quin és el motiu, quina és el punt de partida per a iniciar un camí espiritual? Dissortadament, en bona part dels casos, el que diu Bebe: Men señalará a reconocer que hay daños, que te enseñan a crecer. La ferida, les cicatrius a partir dels quals reconeixem els límits de tota existència humana.

TÍTOL: MEN SEÑARA
 CD: PA FUERA TELARAÑAS
 CANTANT: BEBE

El aire se respira
 huele a tierra mojada
 Mi perro duerme a mis pies
 él cuida de mi hogar

El tiempo se para aquí
 mi amor está a punto de llegar
 El tiempo se para aquí
 aquí encuentro la paz

Ohhh, ahh

Las curvas de la carretera
 me invitan a viajar
 Hay tanto por recorrer
 tanto por conocer

El mapa se hace pequeño
 mi alma pide más
 Mi amor llega en la tortuga
 él me lo enseñará

Men señalará la voz del mar
 Men señalará a no llorar
 Men señalará a reconocer
 que hay daños
 que te enseñan a crecer
 Men señalará a ver sus ojos
 aunque él no esté [Bis]

G. UNA EXPERIÈNCIA A VIURE UN REPORTAGE INTERIOR

Us proposem de fer un viatge. Però un viatge a l'interior d'una persona.

Per fer-ho us proposem que, per parelles, escolliu una persona de vida contemplativa, amb una vida interior rica i profunda (no necessària-

ment han de ser monjos o monges, hi ha persones laiques que sense estar en un monestir viuen també una vida "contemplativa"). Si no coneixeu ningú de ben segur que podreu trobar orientació amb el mestre, professor, catequista o monitor. És important que escolliu bé la persona, perquè no tothom sap expressar de forma clara allò que viu en el seu interior. En aquest cas és importat que ho visquin i que ho sàpiguen expressar.

A partir d'aquí es tracta d'elaborar un guió que us ajudi a entendre en què consisteix la seva "espiritualitat". El guió requereix un treball de preparació important. Penseu bé el què voleu saber. Després, ja podeu anar-la a trobar amb una càmera de vídeo (amb un trípode i un micro). Es tracta que pogueu mantenir un diàleg amb una persona de vida contemplativa. Segur que amb una sessió no n'hi ha prou. En acabar, deixeu passar uns dies, mireu la gravació i penseu quines coses no s'entenen i en quines coses voldríeu aprofundir. Mantingueu un segon diàleg amb aquesta persona.

H. REFERÈNCIA: LLIBRES, LINKS, BIBLIOGRAFIA, PÀGINES WEB...

<http://www.esglesia.org/2/salesian.htm>
<http://personasenaccion.info/espiritualidad/>
<http://perso.wanadoo.es/salmista/>

DE SAHAGÚN LUCAS, *Las dimensiones del hombre*, Sígueme, Salamanca, 1996

J. MOUROUX, *Sentido cristiano del hombre*, Ediciones Palabra, Madrid, 2001

UNA PEL·LICULA:

TÍTOL: "LA CIUDAD DE LA ALEGRÍA"
DIRECTOR: ROLAND JOFFÉ

A la ciutat de Calcuta coincideixen dues persones molt diferents: un metge jove, estatunidenc, que pateix una crisi depressiva, i un hindú que busca un treball que li permeti sostenir a la seva dona i als seus tres fills petits.

